

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 273/2021 Sb., která stanovuje pravidla pro výpočet plnění zákonem požadovaných cílů **míry separace**, vzbudila mezi odborníky na odpadové hospodářství mnoho otázek. Přestože je vyhláška zamýšlena jako nástroj pro sledování a zajištění plnění cílů, zdá se, že její současné znění obsahuje zásadní nedostatek, který může vést k tomu, že **obce budou nuceny porušovat samotný zákon o odpadech**.

KLÍČOVÝ PROBLÉM

IGNOROVÁNÍ DOMÁCÍHO KOMPOSTOVÁNÍ VE VÝPOČTU

Jedním z největších problémů této vyhlášky je skutečnost, že při výpočtu plnění cílů odpadového hospodářství **není zahrnuto právě množství biologicky rozložitelného materiálu, které bylo zpracováno pomocí domácího kompostování**.

Tento nedostatek má přímé důsledky pro rozhodování obcí o nakládání s bioodpadem:

- 1 Domácí kompostování není zohledněno ve výpočtu míry separace:** Přestože domácí kompostování přímo naplňuje požadavky zákona o odpadech (§ 3 a § 12), jeho výsledky nejsou uznány jako splnění cílů ve výpočtu podle vyhlášky. To de facto staví obce, které podporují domácí kompostování, do horší pozice, než obce, které zavádějí svoz bioodpadu v hnědých nádobách.
- 2 Podpora svozu bioodpadu na úkor prevence:** Absence zohlednění domácího kompostování ve výpočtu tlačí obce k tomu, aby upřednostňovaly zavedení svozu bioodpadu v hnědých nádobách, a to i v případech, kdy by domácí kompostování bylo levnější, ekologičtější a v souladu s principem předcházení vzniku odpadu.

KONFLIKT VYHLÁŠKY S ODPADOVÝM ZÁKONEM

Zákon o odpadech (č. 541/2020 Sb.) klade ve svých ustanoveních jednoznačný důraz na **předcházení vzniku odpadu** jako na **nejvyšší prioritu odpadového hospodářství**:

§3 Paragraf 3 zákona o odpadech:
Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je prioritou **předcházení vzniku odpadu**.

§12 Paragraf 12 zákona o odpadech:
Každý je povinen při své činnosti **předcházet vzniku odpadu**, přičemž domácí kompostování je jedním z nástrojů, jak této povinnosti dostát.

Vyhláška č. 273/2021 Sb., tím, že **nezohledňuje domácí kompostování ve výpočtu**, nepřímou nabádá obce k opatřením, která **nejsou v souladu s prioritami zákona o odpadech**. Tento nesoulad by mohl být vykládán jako porušení nadřazeného zákona, protože vede k preferenci svozu odpadu místo prevence jeho vzniku.

DŮSLEDKY PRO OBCE A ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

SOUČASNÁ PODOBA VYHLÁŠKY VYTVOŘÍ PRO OBCE A MENŠÍ MĚSTA PARADOXNÍ SITUACI:

Obce, které podporují domácí kompostování a tím naplňují zákonem požadovanou prioritu předcházení vzniku odpadu, riskují, že **nebudou splňovat cíle míry separace. Obcím, které v roce 2025 nesplní míru separace 60 %, hrozí pokuta ve výši až 200 000 Kč.** Jinak řečeno, odměnou za domácí kompostování resp. plnění § 3 a § 12 odpadového zákona, budiž pokuta.

Naopak obce, které přejdou na plošný svoz bioodpadu v hnědých nádobách, budou splňovat vyhláškou stanovený výpočet. Nebude ale tento přístup v rozporu s principem prevence vzniku odpadů, jak je definováno v paragrafu 3 a 12 odpadového zákona?

Tento nesoulad navíc představuje finanční a administrativní zátěž pro obce, které budou muset přehodnocovat své strategie a zvažovat, zda podporovat domácí kompostování, nebo přejít na plošný svoz, což může být nákladnější a environmentálně méně udržitelné.

NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ

ÚPRAVA VYHLÁŠKY PRO ZOHLEDNĚNÍ DOMÁČÍHO KOMPOSTOVÁNÍ

Aby bylo zajištěno, že daná vyhláška č. 273/2021 Sb. nebude obce a města motivovat k opatřením, která jsou v rozporu s odpadovým zákonem, je nutná její úprava:

- 1 Zahrnutí domácího kompostování do výpočtu cílů:** Výpočet musí zohlednit množství biologicky rozložitelného materiálu zpracovaného domácím kompostováním, aby obce podporující tuto praxi nebyly penalizovány.
- 2 Důraz na prevenci vzniku odpadu:** Vyhláška by měla klást větší důraz na opatření, která podporují prevenci, místo pouhého separačního sběru bioodpadu.
- 3 Spolupráce s obcemi:** Ministerstvo by mělo konzultovat změny vyhlášky s obcemi, které již nyní mají zavedené systémy domácího kompostování, aby se předešlo negativním dopadům.

ZÁVĚR

Současná podoba vyhlášky č. 273/2021 Sb. Ministerstva životního prostředí je nedopracovaná a hrozí, že bude motivovat obce k rozhodnutím, která jsou v rozporu se zákonem o odpadech. Tento nesoulad mezi vyhláškou a zákonem o odpadech je třeba řešit co nejdříve, aby bylo zajištěno, že prioritou zůstane předcházení vzniku odpadu, jak to stanovuje odpadový zákon.

Ministerstvo životního prostředí by mělo přehodnotit současné znění vyhlášky a vytvořit podmínky, které budou obcím umožňovat efektivní, ekologický a zákonný přístup k nakládání s biologicky rozložitelným materiálem, s důrazem na domácí kompostování jako klíčový prvek prevence.